

učiněna ve prospěch žalobce, neboť bylo jejím účelem zajistiti žalobci odměnu za práci a náhradu hotových výloh, spojených se sepsáním smlouvy, jejím okolkováním a zaknihováním. Že při tom ono ustanovení se stalo zároveň ve prospěch záložny, by nemusila náklady tyto nésti předem a potom je na žalovaných vymáhati, jest nerozhodné, neboť tím nepozbylo ustanovení to povahy ustanovení učiněného i ve prospěch žalobcův. Že žalobci nárok tento proti žalovaným již vzešel, vyplývá z třetího odstavce § 881 obč. zák., neboť jest nesporno, že vlastnictví pro žalované bylo již do knih vloženo a tudíž knihovní odevzdání nemovitostí koupených již se stalo. Tím jest odůvodněna aktivní legitimace žalobcova k žalobě, jakož i tím, že smlouvu trhovou vypracoval, ji okolkoval a ji dal do knih vložiti, a má tudíž nárok, by mu tyto práce a náklady byly někým zaplacený. Nelze tedy pochybovati o jeho aktivním oprávnění ke sporu. Sporným ve skutečnosti bylo, zda žalovaní jsou pasivně oprávnění ke sporu, zda jsou pravými žalovanými, zda byl žalobce oprávněn přímo žalovati je, či zda směl žalovati jen Občanskou záložnu. Vývody svrchu zmíněnými jest prokázáno, že žalobce právem žaloval žalované, neboť tito společně pozemků kupní smlouvou nabyli, kupní smlouvu společně podepsali a tím schválili nejen písemnou, nýbrž i ústní úmluvu, kterou v jejich jméně učinil Josef Š. se záložnou (§ 863 obč. zák.) i ohledně odst. V. písemní smlouvy. Neposoudil proto odvolací soud případ správně po právní stránce (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), zamítнув žalobní nárok pro nedostatek aktivního oprávnění žalobcova.

Čís. 9279.

Nebylo-li učiněno oznámení podle § 416 něm. obč. zák. do 1. ledna 1926, nýbrž až po tomto dni, nemohou se hypotekární věřitelé domáhati úroků ve smyslu § 28 německého zákona o zhodnocení na tom, koho uznali za svého jediného dlužníka teprve po 1. lednu 1926.

(Rozh. ze dne 17. října 1929, Rv I 45/29.)

Žalovaný, tuzemec, koupil roku 1921 od W-a nemovitost v Německu, na níž vázlo zástavní právo za hypotekární pohledávky, jež převzal na srážku kupní ceny a jež zaplatil roku 1922 hypotekárním věřitelům. Žalobou, o níž tu jde, domáhali se hypotekární věřitelé na žalovaném zaplacení úroků podle zákona o zhodnocení ze dne 16. června 1925, ř. z. I. str. 117. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Odvolací soud posoudil, zamítнув žalobu, věc správně po právní stránce. Zažalovány jsou úroky z jistiny 21.196 marek jakožto hypotekárních pohledávek ve smyslu § 28 německého zákona o zhodnocení. Předpokladem sporného nároku jest průkaz, že žalobci mají za žalovaným pohledávku v této výši. Žalobcům se důkaz ten nepodařil. Podle

skutkového přednesu žalobců koupil žalovaný od W-a v roce 1921 nemovitost, na níž vázlo zástavní právo za hypotekární pohledávky úhrnem 85.000 marek, jež převzal na srážku kupní ceny jakožto jediný dlužník (Selbstschuldner) a zaplatil věřitelům, žalobcům, v roce 1922. Podle zákona o zhodnocení vzešel žalobcům nárok na zhodnocení řečených pohledávek hypotekárních. K zachování nároku toho bylo podle § 16 zákona třeba přihlášky do 1. ledna 1926. Tento hlavní předpoklad žalobního nároku nebyl žalobci výslovně tvrzen, kdežto žalovaný tvrdil opak. Ale žalobní nárok není oprávněn ani tehdy, kdyby se byla přihláška stala v čas. Neuznal proto dovolací soud na doplnění řízení zjištěním včasné přihlášky. Nesporné jest, že do téhož dne nestalo se oznámení podle § 416 něm. zák. obč. Pro tento spor nezáleží na poměru mezi žalovaným a předchůdcem jeho ve vlastnictví nemovitosti W-em, t. j. zda žalovaný převzal hypoteční dluhy ve smyslu první věty § 416. Jisto jest, že W. jako zcizitel učinil oznámení podle § 416 žalobcům jako hypotekárním věřitelům teprve dne 15. května 1926, tudíž po 1. lednu 1926. Žalobci přednesli podle žaloby, že vzali toto zcizitelovo prohlášení na vědomí a schválili převzetí, čímž propustili W-a z osobního ručení a uznali žalovaného za svého jediného dlužníka. To se mohlo státi teprve po 15. květnu 1926. Podle skutkového přednesu žalobců vyhnul se žalovaný zhodnocení pohledávek podáním na příslušný úřad dne 30. března 1926, tvrdě, že nepřevzal osobní ručení, a nepodléhá zhodnocení. Důsledkem toho nemohlo řízení zhodnocovací býti provedeno proti němu. Šlo patrně o odpor podle § 16 zákona o zhodnocení. Skutečnost tu doznal i žalovaný. Žalovaný měl pravdu potud, že v době podání, dne 30. března 1926, nebyl uznán, přijat, žalobci za osobního dlužníka, a byl v oné době osobním dlužníkem jeho předchůdce ve vlastnictví hypotéky W. Žalovaný neměl důvodu, by ho doháněl k oznámení podle § 416, neboť vyhověl pro tehdejší dobu závazku převzatému kupní smlouvou v poměru k předchůdci tím, že zaplatil hypotekární dluhy převzaté na srážku kupní ceny již v prosinci 1922. Záleželo proto na W-ovi, chtěl-li odvrátiti od sebe důsledky zákona o zhodnocení jako osobní dlužník, by především učinil před 1. lednem 1926 oznámení podle § 416 obč. zák. něm. Žalovaný poukázal v námitkách proti žalobě na předpis § 15 zák. o zhodn., podle něhož může se osobní dlužník brániti závazkům na zhodnocení zcela nebo z části. K tomu však přednesli žalobci, že námitka jest nepřípustná v procesním řízení, že mohla býti uplatněna jen v řízení o zhodnocení, po případě že by žalovaný i po rozsudku mohl žádati o snížení své povinnosti k zhodnocení u příslušného úřadu zhodnocovacího. Jest proto věc posouditi podle tohoto přednesu, jenž pro tento spor jest přednesem skutkovým. Žalovaný, jenž do 15. května 1926 nebyl žalobci uznán za osobního dlužníka, mohl proto v řízení zhodnocovacím namítnouti jen tuto skutečnost, což učinil podáním ze dne 30. března 1926, nemohl pak, nejsa osobním dlužníkem, činiti námitky podle § 15 čís. 1 až 3 zák. o zhodn., zejména když řízení to nebylo nadále vedeno proti němu. Z uvedeného plyne především, že žalobci nemohou na žalovaném žádati úroky za dobu, po kterou ho neuznali za osobního

dlužníka, tudíž určitě do 16. května 1926. Pokud jde však o úroky za další dobu, není vyloučena podle vlastního přednesu žalobců možnost, 1. že žalovaný, kdyby byl býval před 1. lednem 1926 uznán žalobci za osobního dlužníka, mohl uplatnit nároky podle § 15 čís. 1 až 3 zák. o zhodn. a že by nebylo došlo k zhodnocení vůbec anebo z části, anebo 2. že se tak může státi dodatečně. V žádném z těchto případů není jisto, kolik anebo zda vůbec dluhuje žalovaný něco z důvodu zhodnocení, a nelze stanoviti jistinu, z které by žalovaný jako osobní dlužník měl podle § 28 zák. o zhodn. platiti úroky. Nelze proto žalovaného odsouditi k placení úroků vůbec.

Čís. 9280.

Bylo-li umluveno, že kupní cenu jest zaplatiti hotově, nestačí, že byla část kupní ceny nabídnuta ve vkladních knížkách. Odstoupil-li proto prodatel od smlouvy, nemůže se na něm kupitel domáhati náhrady škody z nesplnění smlouvy.

(Rozh. ze dne 17. října 1929, Rv I 80/29.)

Žalobce ujednal koupi domu od žalované s tím, že kupní cena bude splacena hotově. Ježto žalobce k sepsání tržové smlouvy přinesl hotově jen část kupní ceny, zbytek pak ve vkladních knížkách, odstoupila žalovaná od smlouvy. Žalobou, o niž tu jde, domáhal se žalobce na žalovanou náhrady škody z nesplnění smlouvy. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Rozhodnutí sporu záleží v odpovědi na otázku, zda vkladní knížky peněžních ústavů lze uznati za hotové peníze, bylo-li smluveno placení hotově. Podle skutkového zjištění sjednala žalovaná s Dr. T-em, by prodal její nemovitost tomu, kdo zaplatí hotově tři miliony Kč. Kupitelem chtěl býti žalobce a chtěl zaplatiti kupní cenu tím, že přinesl k notáři, kde měla býti smlouva podepsána, hotově přes milion Kč a vkladní knížky na více než dva miliony Kč. Soud první stolice měl za to, že vkladní knížky bylo pokládati za hotovost, ježto nabyvatel knížky získává možnost opatřiti si peníze, jichž výplata byla smluvena bez výpovědi. Odvolací soud jest opačného názoru a nejvyšší soud s ním souhlasí. Žalobce domáhá se náhrady škody vzniklé prý mu tím, že žalovaná odstoupila od smlouvy. Podmínkou tohoto nároku jest především, že žalobce mohl se své strany plniti podle smlouvy. Smluvním plněním žalobcovým bylo zaplacení tržové ceny tří milionů Kč hotově a mělo se tak státi při sjednání smlouvy, čímž nelze rozuměti než podpis písemné smlouvy. Žalobce sám jednal podle toho s jedinou úchytkou, že místo části hotových peněz přinesl k podpisu smlouvy vkladní knížky. Mohl tedy při podpisu